

Верифікація вічності
Олександр Меньшов

Повість "Верифікація вічності" починається описуванням свого роду альтернативної історії нашого світу, в якій результатом Другої світової війни стала поява нової держави на політичній карті – незалежної України. Радянський Союз відступив на схід, Німеччина здалася союзникам. В основі твору не розповідь про геополітику або глобальну картину світу, а демонстрація альтернативної реальності, де наявність варіантів для вибору шляху історії може залежати від якогось незначного явища. Всі описані в книзі події відбуваються протягом весни 1986 року. Головний герой, професор Дніпрославського університету, Дмитро Котов непомітно для себе приходить до дивовижного висновку про те, що то навколишня реальність зовсім не та, чим здається насправді. Деякі позабуті ним події виявляються іншими в описах людей, які теж їх пережили. Щось взагалі випадає із загальної канви, хоча головний герой, здавалося б, чудово пам'ятає найдрібніші деталі. Із розвитком сюжету головний герой наближається до пам'ятної дати – 26 квітня 1986 року, коли відбулася аварія на Чорнобильській АЕС. Саме ця подія стає тим незмінним чинником, який існує майже у всіх реальностях і всіх іпостасях Котова. Основною думкою твору стає намагання головного героя верифікувати навколишню реальність, щоб зрозуміти, де істина, а де ховається фальш, де саме реальність, а де фантазія, сон. Тому, здається, не дарма автор використовує розмірковування китайського філософа Чжуан Цзи, якому наснилося, ніби він метелик, що пурхає над квітами. А після пробудження мудрець не може зрозуміти, хто він – людина, якій сниться буцімто вона метелик, або метелик, якому зараз сниться, що він людина.

Олександр Меньшов

ВЕРИФІКАЦІЯ ВІЧНОСТІ

«Я вже прокинувся і не бачу нічого справжнього; і оскільки я не вбачаю нічого досить очевидного, то я постараюся знову заснути, щоб мої сни представили мені те ж саме в істиннішому і яснішому світлі...»

(Рене Декарт)

Верифікація вічності

21 березня 1986 року

Вологість, та така затхлість... чи ні – прокислість... Так, так – прокислість (вірне слово) цього вечора, наводила на філософський лад. Небесний купол, суцільно затягнутий тугим сизим саваном, дивився вниз, на це величезне багатолюдне місто із згіркою ноткою печалі, приправленою віковою мудрістю всезнаючого старця, якому, чесно кажучи, із-за цієї його мудрості, було абсолютно байдуже, що твориться під ним, на цій обрешкній землі, що плямкала жирним бурим брудом. Як там у Екклесіаста: «...усе – порожнеча, усе – гонитва за вітром...»

Рука Дмитра, немов сама по собі, потягнулася до радіоприймача, легко повернула до характерного клацання тумблер, і в салоні нової біленької «Fiat Panda» зазвучали приємні дзвіночки мелодійного жіночого голосу. Той дуже контрастував з навколишнім світом, що навіть здавався нереальним. Але, не дивлячись на його чарівність, ведуча якось затрапезно говорила про міські новини, бгала фрази, перескакувала з теми на тему. Дмитро знову відірвав руку від холодного керма і упіймав іншу хвилю. Тепер салон заповнила музика.

Їхати сьогодні по центральній частині Дніпрослава було на подив легко. Суцільна «зелена дорога», та ще і машин мало. Від Національного університету до набережної зазвичай було не так вже і довго добиратися. Дмитро пам'ятав цю трасу до автоматизму: спочатку по проспекту Івана Старова, потім буде поворот управо на Гостину, а там...

Дмитро подумки простежив увесь шлях, а потім раптом зрозумів: а навіщо він, власне, брав машину? Потрібно було викликати таксі, адже все одне доведеться пити. А знаючи приятелів – багато пити. Яка потім машина? Зупинить патруль і оштрафує – це у кращому разі. А то й упечуть до ранку.

«Дідько! Дідько! Дідько! – сердито брикнув ногою Дмитро. – Порожня голова! Наперед не думає»!

Тут же раптом потік думок вильнув в інший бік: до літа залишилося якихось пара місяців з невеликим хвостиком. Цього року, міркував Дмитро, потрібно відразу після іспитів забирати сім'ю і їхати до моря. Набридло все... Страх, як набридло!

Це говорила втома. Тиждень видався важким, дуже напруженим. Але потрібно відмітити, що насправді Дмитро свою роботу любив. Просто нині не задалося... Ще до того додалися і студенти зі своїми протестами... Ні, щоб вчитися, так дурня валяють! Теж мені «рама нації»! На увесь потік набереться не більше десятка здравомислячих голів.

Дмитро тут же упіймав себе на тому, що поводитьсь подібно до людей похилого віку. Усе ім не так, усе ім не до вподоби.

«Невже і я заразився? – злорадно посміхнувся він. – Мені ледве за сорок стукнуло, а вже туди ж»!

Музика обірвалася. Диктор сухим тоном повідомив поточний час і став діловито зачитувати новини. Голос його був чітким, слова вивіреними. Відразу видно – професіонал. Не порівняти з недавніми жіночими просторікуваннями на іншій хвилі.

– З Франції повідомляють, – говорив диктор, – що в результаті недавньої перемоги на парламентських виборах голлістів, прем'єр-міністром країни знову призначений Жак Ширак...

Черговий поворот і машина виїхала на Набережну. Якихось триста метрів і Дмитро був вже на місці. Припаркував авто недалеко від ресторану, він живо підхопив з бічного сидіння старенький портфель, виліз з машини, і старанно закрив двері на ключ. За звичкою посмикав ручку і, застібаючись на ходу, діловито попрямував до входу.

Усередині ресторану панувала приємна напівтемрява. Дуже влучно розташовані декоративні світильники створювали ілюзію такої собі казкової печери. Дмитро на якихось декілька секунд завмер, озираючись на всі боки (тут він був уперше), як раптом звідкись з правого боку донеслося:

– Агов! Ось і наш пан Коцький!

Назустріч вибіг повненький чолов'яга, в якому Дмитро насилу упізнав Махницького.

– Герр професор, мое вам вітання! – прокричав товстун через увесь зал.

«Скільки-но це років ми не бачилися? – промайнуло в голові викладача. Він тут же натягнув посмішку, тим самим силоміць проганяючи геть свій похмурий настрій. – Десять, як мінімум»!

– Так, так! – посміхався Махницький, оглядаючи товариша. – А ти все той же декадент?

– Який к бісової матері декадент! Я син народу! – огризнувся Дмитро.

– Пам'ятаеш... значить, – підморгнув товариш.

– Хіба забудеш минуле? А я дивлюся, що прийшов останнім... судячи з усього, – помітив Дмитро.

– Та ви, пан професор, спізнюєтеся, – широко посміхався Махницький.

Тут же підійшов і сам винуватець урочистості – Вітя Саган: сухорлявий, але стрункий та високий, добре поголений, та й ще одягнений з голочки. Скільки-но Дмитро пам'ятав, той завжди був ошатний. Наче саме втілення джентльмена. Махницький проти нього виглядав як земля проти світлого неба.

– Поздоровляю! – потягнув руку Дмитро. – Від душі, поздоровляю. Скільки це тобі, друже, стукнуло? Шістнадцять?

– Я не панна, – відмахнувся Віктор. – Мене роки тільки-но прикрашають.

З цими словами Саган дзвінко шльопнув себе по маківці, що вже почала помітно лисіти.

– Так-так, бачу... прикрасився ти здорово! – Дмитро потиснув міцну руку свого товариша.

– Тридцять дев'ять йому, – підказав хитро усміхнений Махницький. – І все досі на головного прокурора міста «здати» не може.

– Та гаразд вже! – якимось сором'язливо відмахнувся Саган.

– Молодий ще! Мені вже сорок один, – засміявся Дмитро. – Майже...

Він тут же відкрив портфель і через декілька секунд витягнув з його бездонного нутра невелику прямокутну коробку, в якій виявилася люлька.

– Пінка! – урочисто заявив викладач. – GBD... Не вважай це хвастощами, але... твоєму, так би мовити, генієві, приніс цей скромний дар... але не на весілля, а в день народження!

– Цитатник ходячий! – хихикнув Махницький.

– Es ist Wundersch?n! – очі Сагана блиснули азартом. – Обов'язково випробую... Сьогодні ж викурю! А зараз, друзі мої, до столу.

– Із задоволенням! – ще ширше посміхнувся Дмитро, і трійця попрямувала в далекий куточок до столика, що розтягся у широчінь біля довгастого віконця. Тут було обгороджено декоративною ширмою, очевидно, на прохання Сагана: він любив таку собі легку не обтяжливу самоту.

Дмитро побачив ще двох своїх старих приятелів – Олега Комракова і Сашка Зінкевича. Вони сиділи в правому куточку і про щось тихенько переговорювалися.

– Я вас вітаю! – бадьоро откарбував він ім.

Рукостискання, поплескування по плечах. Усюдисущий офіціант швидко забрав у новоприбулого гостя верхній одяг і миттю зник.

Після обов'язкових вітальних «церемоній», сіли за стіл і добре так перекусили. Чергували усе це тостами, в яких бажали приблизно однакових речей. Так пробігло трохи більше ніж півтори години.

Після неабиякої кількості випитого бренді, як завжди буває, потягнуло проявити ерудованість і поговорити на вічні теми – жінок, спорт, політику і хобі.

Усі присутні були одружені, тому перший розділ перегорнули за непотрібністю. Із захоплень нічого, власне, приятелів не зв'язувало. Один був рибалкою, інший мисливцем, третій колекціонував люльки... Та і так надалі. Спорт? Його чогось обійшли стороною. Залишалася політика. Що-що, а це багатьох, як об'єднує, так багатьох же і роз'єднує.

Спершу прошерстили світові «тенденції», потім скотилися до речей ближчих та зрозуміліших.

– Горбачов ще в січні заявив, що виступає за зменшення ядерної зброї, – говорив Махницький. Його обличчя розчервонілося, розпарилося.

– И ти йому віриш? – спохмурнів Зінкевич.

Як з'ясував Дмитро, Сашко сьогодні вранці прилетів із столиці. Спеціально, щоб привітати Сагана. («Ось цікаво, – подумалося тоді Дмитру, – а я б зміг ось так»?) Зупинився Зінкевич в «Парусі» – ультрасучасному готелі, побудованому в доволі дивному стилі метаболізму. Номери, говорять, там коштували – не балуй.

– Після приєднання Афганістану, – спокійним тоном розповідав Зінкевич, – після появи цієї енної соціалістичної республіки, що нібито «добровільно» увійшла до складу радтабору, я б не поспішав вірити усім заявам їх лідерів.

– Горбачов – не той... Як його? Не Федір Кулаков! – парирував Махницький. – Ви там у своєму МЗС це самі прекрасно розумієте... Навіть американці зараз дивляться на нього з долею надії. «Імперія зла», про яку так гаряче колись говорив Рейган, здається мені, лягла із смертю генсека Кулакова...

– Ну-бо, оставимо цю тему! – відмахнувся Зінкевич.

Задиристий характер Махницького з роками не помінявся. Звичка сперечатися по будь-якій темі, не погоджуватися з опонентом навіть в дрібних деталях – це те, що категорично не подобалося усім приятелям.

Дмитро не вникав в суть суперечки, що здавалася йому порожньою. Він скорчив нудну міну і обернувся до Сагана, який від нудоти дістав подарунок – люльку, і став уважно її роздивлятися.

– Як би там не було, – втрутився в розмову Олько Комраков, – а ціна на нафту на світових ринках падає... Майже десять доларів за барель! Коли таке було? А я вам ось ще що скажу: усе від того, що радтабір лізе далі на півострів. Їх мета ширше, ніж звичайна війна між Іраном і Іраком... Тут вони з обох боків стараються. Та ще мають намір закинути гачки в Лівію...

– Кинь ти цитувати ці жовті газетки! – сердито буркнув Зінкевич. Судячи з усього, подібні теми йому не приносили особливого задоволення.

– Нам потрібна енергетична незалежність! – підняв палець вгору Махницький, мовляв, яка це важлива думка, висловлена ім. – Майбутнє невпинно наближається... і воно за атомом. Повірте мені, хлопці! Та що я один тут розпинаюся. Дмитро! Котов! Овва, ти ж фізик! А ну-бо, просвіти нас.

– Пхе... ну... взагалі-то... – Дмитру не хотілося просторікувати даремно.

– Та що ти нукаєш-мукаєш! Контракт нашого Енергоатому із Сполученим Королівством на будівництво ще двох АЕС... не рахуючи тієї, що вони закінчують на Прип'яті... це усе о-го-го! Дійде до того, що продаватимемо електрику... та тим же сусідам: ляхам або прибалтам! Вони, бачте, думають – будувати, або не будувати станції. Поки суд та діло – у нас вже їх буде аж...

– А вугільна промисловість? – нахилився вперед Зінкевич. – Не потрібно забувати про найсильніше лобі в цій галузі! Воно гальмує наступ твого «майбутнього».

– А мені думається, потрібно діяти, як пані Тетчер! Вона своїх шахтарів гамселиє – бувай здоров!

– Валік! Це все утопія! Ти багато фантастики читаєш! – відмахнувся Сашко. – Йти потрібно неквапом, поступово. Кожен крок продумати, вивірити. А то скачемо, як ті блохи... У нас не Британія... між іншим... Це у них там простіше – раз і розігнали. Ти взагалі згадай, чим все вилилося у сусідів у декілька років тому.

– У поляків?

– Да, у цих самих.

– Там інше! Їх «Солідарність» підтримує дещо інші «ідеали». Вони просто хотіли «ситого

життя». І вони його добилися.

– Бог ти мій! Ти міркуєш, як типовий... типовий...

Судячи з усього Зінкевич хотів сказати щось різке і образливе, але стримався.

– Взагалі ж, атомна енергетика, це звичайно, добре, – вже трохи примиренно сказав він. – Але є і інші сторони. А тому числі і зворотна! Дмитро, що ти мовчиш? Повідай нам... серйозно... Прошу тебе.

– А що вам обом сказати? – натягнуто посміхнувся викладач. – Я не фізик-ядерник. Мене цікавлять інші напрями.

– Комета Галлея? – безглуздо хихикнув Махницький.

– Ні, – ехидно відповів Дмитро. – Я говорю про дослідження Карла Мюллера... Думаю, тут ти виявишся профаном. Не зможеш зі мною безпричинно посперечатися.

– Це що ж за дослідження? – скривився Валентин.

– Фізика твердого тіла... і інше...

– Ну... я не настільки цікавлюся вашою фізикою. Хто і чого там вивчає. Я говорю про загальні тенденції і про те, до чого можуть привести вже вивчені аспекти. Так що ти скажеш про атомну енергетику? Розсуди нас з Олексієм, – з грайливим офіціозом, поставив питання Валентин.

– Отут нічого і судити. Вважаю, ніхто з вас не чув про Віндскейл? Про аварію на комплексі «Селлафілд»? Звичайно, це було десь в... п'ятдесят... якомусь там році... і досі покрито мороком... але... але в атомній енергетиці не усе так гладко і красиво.

Приятелі переглянулися.

– Британія не любить розповідати про свої невдачі., – продовжував Котов. – Поляки тому не будують атомних станцій, що думають про можливі наслідки. Нагасакі тому приклад.

– Ну, ти порівняв! – розвів руками Махницький.

– Добре... Ми щось не туди заплили, – відмахнувся Дмитро. – Час покаже, хто помиляється, хто – ні. Все одне події неминучі. Як там говорили у давнину: «Та буде так, як буде...»

– То був Марк Аврелій, – якимось сумно посміхнувся Зінкевич. Він завжди славився за

інтелектуала. І зараз вирішив підтвердити свою правоту, дослівно процитувавши автора: «Все буде так, як повинно бути, навіть якщо буде інакше»!

– Якщо Аврелій, то нехай буде Аврелій, – відмахнувся Дмитро.

– Знаєте, – Сашко нахилився вперед і налив собі бренді, – уся ця бесіда (тут він зробив якийсь особливий наголос) нагадує мені слова іншої людини. Точно їх вимовити не зможу, але сенс такий: «Усі ми самі себе визнаємо за великих істориків, і великих географів». Ану від себе додаю – ще і політиками... причому мудрими та справедливими.

– Овва! Хто таке міг сказати? – поморщив ніс Махницький. Він теж налив собі в келих бренді.

– Грибоедов.

– Грибоедов? Це хто?

– Дипломат часів Російської імперії... Служив десь в Персії.

– Не чув, – Валентин зробив своє лице непроникним. – Хоча сказав він явно влучно.

– Ну що, вип'ємо за здоров'я іменинника? – запропонував Зінкевич.

– Жиймо! – швидко відповів Коган, піднімаючи свій келих.

Випили. Помовчали. Коган в цей час неквапом дістав кисет з тютюном, набив люльку. Весь цей час приятелі обмірковували кожний щось своє.

– Подобається мені твій подарунок, – неголосно промовив Коган, кидаючи погляд на Дмитра. – Отож вмійте робити...

– Британці! – піддакував Комраков.

– Даремно іронізуєш, – відповів Махницький. – Вони хлопці з головою. Разом з американцями добре нацистів притиснули. Усю верхівку з Гіммлером під шумок швиденько заарештували і відвезли до себе. Ті думали, мовляв, раз мир уклали, то все гладенько, а тут – цабе! Та ще союзники і німецьких учених утягнули, та їх нові розробки...

– Притиснуть то, може, і притиснули... і потягнули... можливо... а все ж зараз Німеччина де? У лідерах! – Комраков витягнув сигарети і закури.

– В лідерах! – Махницький аж підстрибнув. – Звичайно! Їх адже не бомбили і будівлі не підривали, як у нас! Усе ціле: і заводи, і фабрики... і... і...

– Але контрибуцію вони досі виплачують. А це дуже б'є по кишені звичайного німця, і життя для нього, як бачиш, снігом не стелеться... І між тим, вони геть які авто роблять!

– Авто? Ну, як на мене – краще італійських немає, – тут же заперечив Махницький.

– Нісенітниця! Це ти так говориш, бо запорізькі «Фіати» штовхаєш в усі боки. Он і Котова такий же як ти пройдисвіт обдурив. Засунув йому «Панду».

– Та й що? Та це авто, що саме продається у нас швидше, ніж ти зараз вимовиш «Бгавад-гіта»!

– Що? – не розчув Комраков.

– Люди беруть – і не гидують, – продовжував свою тираду Махницький. – Навіть хвалять!

– Не вміємо ми досі самі добрі машини робити, – якимось засмучено просипів Коган, посмоктуючи люльку. – Свої голови завжди бракує. Або, бачиш, погані попи нас хрестили. Ось і заводи всякі розумники викупляють, та багатіють на таких телепнях, як ми.

– Машини, як машини. А ось наші мотоцикли – вищий клас! – посміхнувся Зінкевич. – Тут я готовий сперечатися з кожним. Торішній «Бубка» – в трійці лідерів. Признаюся, я не прихильник ганяти по дорогах, але коли дали проїхатися – «захворів»! Друзі, це таке... таке задоволення... Мене знайомі звуть на завод до Києва приїхати. Говорять, що зараз вдалий контракт уклали з «Wanderer» на постачання якихось частин. Нібито планують модернізувати «Дніпро» до кінця року. Для ендуро... Пропонують на ньому потім на полігоні поганяти.

– Так, мотоцикли, це... – кивнув Комраков, збираючись думками. – Тут... тут хоч не підвели. І тим більше пишуть, що зараз криза у «Ducati» затягнулася. Потрібно надолужувати... скрізь потрібно надолужувати... А взагалі, хлопці, дивиться: за якихось сорок років ми, слава Богу, врешті-решт майже відновили і свою індустрію, і господарства...

– Не без чужої допомоги! – Махницький криво всміхнувся. – А ось якби заводи не вкрали...

– Ой, не чіпай ти цю хвору тему! – замахав рукою Коган. – Мені вистачає і на роботі вислуховувати гарячі спори про тяжбу, яку ведуть Малкович і Бариба в Міжнародному суді.

– И що? – не зрозумів Комраков. – Не будемо, тобто, від Сове-е-е-тов вимагати компенсації за вивезені за Урал наші заводи і фабрики? А люди, яких відправили до Сибіру? Теж нехай йому...

– Як там сказав до цього Сашко? – тут заговорив іменинник. Він пустив вгору кілечко диму. – Утопія! Це усе утопія.

– А ти, виходить, такий-но щедрий! Нехай усе заграбастають, а нам дуля на пісній олії? Так? Ось мій дід кожен раз згадує підірваний Мерефо-Херсонський міст. Хто його відновлював? Радянська влада? А відповім вам – німці...

– Ой, німці! Давай їх взасос цілувати! – відмахнувся Коган. – Розтерзаних євреїв забув? І не тільки у нас, а й по всій країні! Тисячі!

– Чого ти баламутиш? – образився Комраков.

– А що ти з окупантами цяцькаєшся? Чи, вважаєш, під Рейхом було краще? А-а, це в тобі, видно, німецька кров заговорила?

Обличчя Комракова перекошило. Усі присутні за столом тут же пригадали, що матір Олега, здається, була родом з південного степового містечка Кронау, що десь на Херсонщині. А там мало не кожен другий – нащадок німецьких колоністів.

– Вона шведка! – прогарчав крізь зуби Комраков. – А ти йолоп!

– Ми відновлювали цей міст самі, – подав голос Махницький, намагаючись розрядити грозу, що наближалась до старих друзів. – Як і підірвану греблю на Дніпрогесі. А взагалі – то була війна... відступали одні, відступали і інші... знищували обидві сторони...

– Легко говориш! А скільки людей погубили? – голос Когана став якимсь тьмяним.

– Так-так, – раптом погодився і Комраков. – Подивився б я на тебе, Валентин, років сорок з гаком назад. Щоб тоді заспівав?

– А ви що ж удвох – за свою долю від загального переділу хвилюєтеся? – ці слова Махницького знову ввели опонентів в ступор.

А обличчя Комракова покрилося плямами. Здавалося, він зараз вибухне. Замість бажаної «розрядки», знову набігла гроза.

– Та не буде нам компенсації! – твердо, але спокійно сказав Коган. І знову викарбував, немов на залізі: – Не буде! Невже ви усі такі наївні? Та слава Богу нашому, Ісусові Христу, як ти, Олег, відмітив – що ми пережили дві окупації, та відновили не лише своє рідне місто, не лише Дніпрослав, але і... взагалі... країну! Важко було, важко... та все ж... Як там у Франка? «Мужик все виніс на спині».

– Які дивні перли ви іноді тут виносите! Ось стверджуєте, мовляв, погані Совети, поганий

Рейх, – заговорив Махницький. Він зробив паузу, швидко заковтнув чергову порцію міцного бучачського бренді. – Якби Гіммлер в сорок четвертому не пішов би на вимоги Британії і США надати країнами Західної і Східної Європи повний суверенітет, згідно Атлантичної хартії, в обмін на свою, ніби як, недоторканість...

– Війська, між іншим, він виводити не квапився! – парирував Коган. – Майже рік волинку тягнув.

– Тоді б Радянський союз заскочив сюди, як блоха на собаку! А напроти – ми отримали час на формування власних сил: і політичним, і військових...

– Ну так, так. Перехідна рада другої республіки на чолі з Миколою Величковським... Ще своя армія з «іграшками» вермахту, що дісталися за договором у спадок... і флот... і жандармерія... Сто разів це чув, ще коли... коли збирався підлітком здати на пластуна... та запоем читав журнал «Вогонь Орлиної ради».

– І «Готуйсь»! – з посмішкою додав від себе Махницький. – Я розумію, чому ти недолюблюєш і Совети, і той же Рейх. І признаюся, що теж не прибічник...

– Взагалі-то, я між ними різниці не бачу.

– Знову ви про цю політику! – зітхнув Дмитро. У голові у нього трохи шуміло, в очах пливли тонкі цівки туману. («Здається, пора зав'язувати з випивкою, а то, лярва ти така, і додому не доберешся».)

– Та все ж в сорок сьомому Союз примудрилися білоруські землі хапануть! І це не дивлячись на підписані угоди по Східній Європі, – усміхнувся Коган. – Ледве в Лондоні натиснули і змусили поставили президентом Польщі Августа Залеського...

– І що ти замовк? – гордовито посміхнувся Зінкевич. Його очі блиснули дивним азартом.

– А те, що потрібно було усім сторонам домовлятися і приходити до компромісу... А так: збіг Болеслав Берут в Могильов, і відтепер маємо під боком абсолютно прорадянську гримучу суміш невдоволених хлопів. І ніхто з так званих союзників не став особливо обурюватися. «Левица» тоді підняла бучу, збаламутила людей, та тут ще Жданов приспів. Він вже до цього встиг Сталіна вчасно відсунути, ніби як за втрату земель, і тут опа – подарунок у вигляді «народного постання» в сусідній країні. І Жданов на коні: відправляє військову допомогу повсталим товаришам, щоб звільнити їх від гнобителів-капіталістів. Декілька тижнів – і смачний шматок від Східної Європи відірваний. І не проходить п'яти років – Болеслав помирає... офіційна версія – самогубство... а країна перебігає під крило Союза. Чергова соціалістична республіка! Фокус-покус!

– Ну, так і правильно – мавр зробив свою справу, мавр може йти, – посміхнувся Зінкевич.

Судячи з усього, мавром він іменував Берута.

– Правильно? – сердито буркнув Коган. – Ех! Не хочеться виражатися! Але зробила нам Британія разом з американцями... вірніше, не зробила, а тільки подивилися на це усе крізь пальці. Не здивуюся, що там була загальна змова.

– Та гаразд тобі! Не вважай усіх навкруги розумніше Ліса Микити! При усіх мінусах... при усіх мінусах – з наших країн втекли усілякі колабораціоністи. А це жирний плюс, – продовжував посміхатися Зінкевич. – І ще це прискорило вирішення суперечки з питань суміжних земель: тієї же Лемківщини, Бойківщини, Берестейщини... Перед такою великою небезпекою, звісно, навіть люди з протилежними поглядами об'єднуються.

– Ха! А по факту: засунули Совети палець в дупу Східної Європи, – засміявся Махницький, задоволений своїм «дотепним» каламбуром.

– Але, ось дивися, – тут втрутився Дмитро, – якщо б Жданов ще років п'ять протримався, – палець був би розміром з кулак, а то і більше. А так – в сорок восьмому помер. А Олексій Кузнецов, що змінив його, був ліберальніший...

– ...і трохи не довів до ядерної війни в... шістдесят другому! Шукаєш благо в негативі? – запитав Махницький.

– Це така моя концепція. Я її зву – ОДЗ. Тобто – область допустимих значень.

– Агов! Не знаю, не знаю... – всміхнувся Махницький. – Згідно твоєї концепції, наскільки Кузнецова можна вважати ліберальним? Він у свій час, здається, за яйця усіх потрусив добряче. А взагалі-то, що там сперечатися: у Союзі вже давно зрозуміли, що палець в дупі іноді краще, ніж загиджений кулак! Сомалі, Ефіопія, Єгипет, Ангола... І зараз на Близький Схід лізуть. Американці з британцями в тому регіоні намагалися на Іран спиратися, а зараз на турок дивляться. Вірно, Сашко?

Той кивнув:

– Ось і я так кажу: вважаєте, революція в Ірані – такий собі народний бунт? А Іракська народна республіка – це чергові хитрощі... щоб очі замилити... Колишньому генсекові Кулакову було мало тільки Афганістану. У його планах, говорять, видавалася радянська усього арабського сходу. Збаламутив, закрутив... Усе із-за цієї нафти проклятої! Але якщо Горбачов... я говорю «якщо»... Так ось, якщо він і справді готовий піти на зменшення напруження міжнародного стану, то...

Тут Валентин явно п'яно засміявся, і не зрозуміло до чого заявив:

– Афганістаном вони подавляться! – схоже, Махницький вже здорово набрався. – Занадто

жирний шматок. І тим більше американці не дадуть...

– Та ну їх, американців. Вони де? – Коган махнув у бік вікна, за яким висіли сині сутінки. – За океаном? А ми тут... під боком... Рейганівська «парасолька» далі за Німеччину не дотягнеться. Вірніше – не хоче дотягуватися, не дивлячись на усі його розмови.

– Тут все складно, – подав голос Зінкевич. – Ви, хлопці, з плеча-то не рубайте.

– А я ось що думаю: Західна Європа йде вірним шляхом, – продовжував йти своєю стежкою Махницький. Чи він нікого вже не чув, або був настільки «розумним», що це інші його вже перестали розуміти. – Ось це їх об'єднання в одне ціле... Вже дванадцять країн входить в ЄЕС. Дванадцять! Підключилася Барселона і... і... е-е... Сашко, підкажи!

– Іспанія і Португалія.

– Оось воно! – кивнув Махницький. – А ми тут все сидимо, та в носі колупаємо. Поляки собі, чехи собі, литовці...

– Ти чим тут козиряєш? – нахилився вперед Комраков. – По твоєму, шістдесят три мільйони українців шукають собі нове імперське крильце?

– Ти що на Йордан свої мізки в ополонці відморозив? – хлопнув долонею по столу Махницький. – Дурень ти, дурень! Всрався, як кажуть, та і то криво!

– Сам ти дурень! – розсерджено пирхнув Комраков.

– У тебе якийсь коротенький горизонт виходить. Ну причому тут одне до іншого? Я, передусім, говорю про економічну конфедерацію... про союз народів...

– Конфедерація! – пирхнув Комраков. – Ти на Велику Югославію глянь.

– І що?

– Та вона кипить, як той борщ! Майже сорок років суцільних розбіжностей... Ось-ось розпадеться. Болгари, румуни, греки... албанці... Хто там ще у них?

– Хто, хто! Дід Піхто! Як говорила моя бабка: «Срали-мазали». Розпадеться йому! Сорок років одного базікання! А взагалі – хто в цих розбіжностях винен? Як тільки ліві, прийшовши до влади, стали було притискувати інші партії, так федерація і затріщала по швах. Добре геть Сталін помер, і не встиг реалізувати свої плани на Балканах. Та і Йосип Тіто забагато палив, що аж закашлявся... Інакше точно там були Совети номер два... А то, що хтось бздить про нібито розбіжності (нострадамуси пришелепкуваті), так це у всякому союзі є. Потрібно уміти знаходити компроміси. Нам, між іншим, приклад потрібно з

Югославії брати. З цього «борщу», як ти сказав! І слава Ісусові, що там саме «борщ», виходить, а не смердючі помиї...

Комраков похмуро гмикнув. А Махницький зітхнув і примирливо сказав:

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<https://www.litres.ru/oleksandr-menshov/verif-kac-ya-v-chnost/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.